

IVN Maasduinen

Juni 2025

9^e Jaargang

Bomenroute

Ontdek de leukste fietstochten van Limburg.

Meijel

Fietsroute voor bomenfestival 2021 in gemeente Peel en Maas. Dit is het rondje Meijel.

Locatie

Tomveld 1, 5768 CP, Meijel

[Download de app voor deze route](#)

Fietsroute langs monumentale bomen in Kessel en Kessel-Eik. Gaat door de buitengebieden van Kessel.

Locatie

Kasteelhof 1A, 5995 BX, Kessel

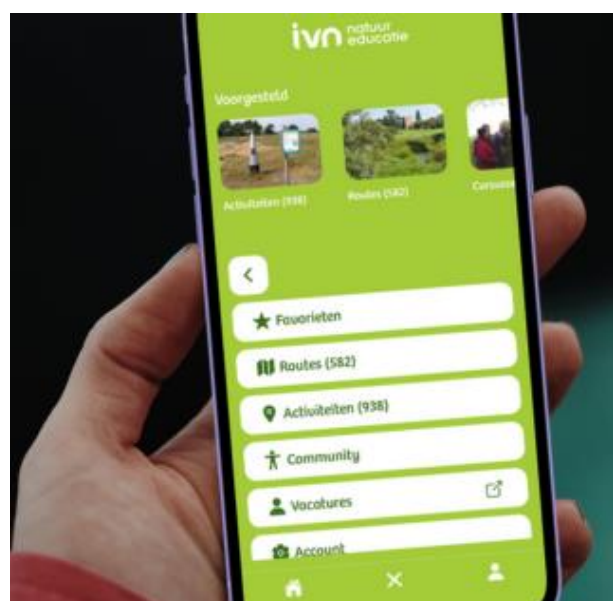
[Download de app voor deze route](#)

Fietsroute van 12 km langs de bijzondere en monumentale bomen in Baarlo. Route kan in beide richtingen worden gefietst.

Locatie

Marktstraat 1, 5991 AS, Baarlo

[Download de app voor deze route](#)

Wat is het IVN?

Het instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid is een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen.

IVN Maasduinen is een afdeling met als werkgebied het noordoostelijk deel van de gemeente Venlo.

Wat wil het IVN?

Mens en Natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij als IVN verbinden mensen en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Op die manier dragen wij bij aan een duurzame samenleving, individuele gezondheid en het welzijn van iedereen.

Hoe werkt een afdeling?

Alle activiteiten van IVN Maasduinen zijn vrijwilligersactiviteiten. Veel leden zijn binnen de vereniging actief. Het hart van onze vereniging zijn onze werkgroepen, daarnaast zijn ook leden actief in de natuurfotografie en met insecten.

Behalve werkgroepen zijn er ook kortlopende projecten. Zoals het inventariseren van landgoederen en bedrijventerreinen op flora en fauna. Heb je belangstelling? Neem contact op en sluit je aan.

Hoe word je lid?

Geef je op via [Aanmelden - Maasduinen \(ivn.nl\)](https://aanmelden-maasduinen.ivn.nl)

Wat kost een lidmaatschap?

Een lidmaatschap per huishouden bedraagt €25,-

Een individueel lidmaatschap volwassene bedraagt €25,-

Een individueel lidmaatschap < 18 jaar bedraagt €2,50

De contributie dient jaarlijks in Januari te worden overmaken naar onze bankrekening NL94 RABO 0153513861 op naam van IVN Maasduinen onder vermelding van 'voor- en achternaam, jaartal contributie'.

Wat ontvang je als lid?

Je kunt gratis deelnemen aan alle activiteiten binnen de afdeling. Binnen IVN kun je met korting deelnemen aan cursussen en lezingen. Je ontvangt maandelijks de nieuwsbrief van IVN-maasduinen en elk kwartaal het tijdschrift Mens en Natuur.

Contactpersonen

Bestuur IVN Maasduinen

Ledenadministratie	Wiel Jacobs	Tel. 06 3405 0216
Voorzitter	Ton Wetjens	Tel. 06 2138 2434
Secretariaat	Annet Weijkamp	Tel. 06 1518 1174
Penningmeester	Hans Billekens	Tel. 06 1413 2768
Jaarprogramma	Henny Martens	Tel. 06 3061 2548
Algemeen lid	Marc Vergeldt	Tel. 06 4159 7904
Algemeen lid	Mathilde van Lieshout	Tel. 06 1209 6203

Natuurbeheer: Rob Janse

robjanse@ziggo.nl

Team: Henk Wennekers, Mar Baijens en Sraar Maessen

Natuur in de Stad: Sjeng Vissers

sjma@home.nl

Team: Henny Martens

Tel: 06 3061 2548

Natuurpad 'Volg de Das': Sraar Geelen

Tel: 06 2219 6724

Team: Harry van Heijster

Speelnatuur 'Smokkelpad': Ton Wetjens

tonwetjens70@gmail.com

Jeugd en basisscholen: José Wennekers

jose.wennekers@outlook.com

Team: Henny Martens

henny.martens@hotmail.nl

Amfibieën & reptielen: Ton Wetjens

tonwetjens70@gmail.com

Insecten: Johan Muusers

muusers@outlook.com

Vlinders: Henny Martens

henny.martens@hotmail.nl

Vogels: Theo Lommen

theo.lommen@hetnet.nl

Vleermuizen: Albert Raaijmakers

lijm.raaijmakers@home.nl

Zoogdieren: Ron Keijers

ronkeijers@hotmail.com

Biodiversiteit: Annet Weijkamp

annet.weykamp@telfort.nl

Beheerder website : Wiel Jacobs

ivn.maasduinen@live.nl

Eindredactie Nieuwsbrief : Annet Weijkamp

annet.weykamp@telfort.nl

Welkom aan onze nieuwe leden

Frans van den Hombergh uit Velden

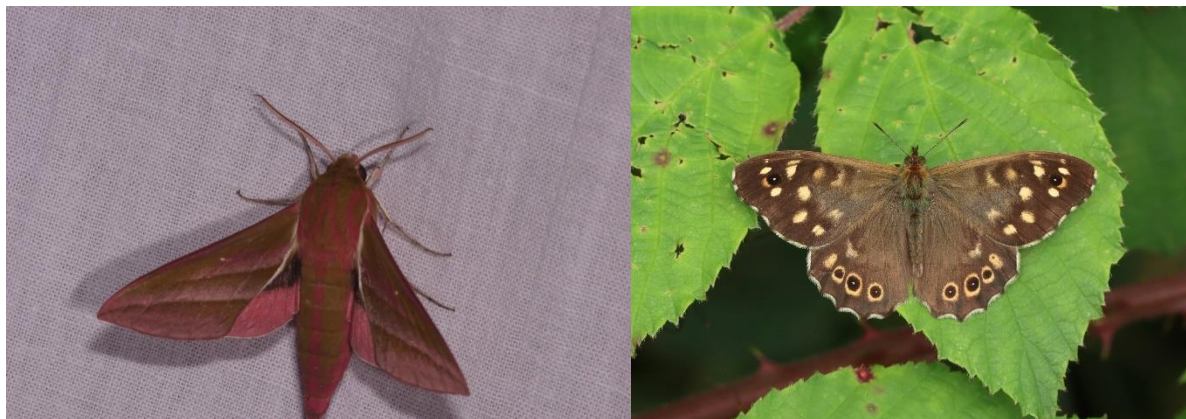
Activiteitenprogramma Juni 2025

Nachtvlinders monitoren op vrijdagavond 6, 13, 20, 27 juni

Dagvlinders monitoren op zondag 1, 8, 15, 22 en 29 juni

Meer info e/o aanmelden via henny.martens@hotmail.nl

Broedvogels monitoren op zaterdagavond 7 juni
en zondagochtend 8 en 22 juni

Meer info e/o aanmelden via

theo.lommen@hetnet.nl

Afgelopen maand is L1 op bezoek geweest met het team 'Natuur en Zo' om te zien hoe IVN maasduinen de knoflookpad monitoren in het gebied van het Zwart Water bij Velden.

[Knoflookpad gemonitord - L1](#)

Nieuwe IVN Bestuursperiode 2025-2028

Tijdens de afgelopen jaarvergadering zijn Ton Wetjens (voorzitter), Annet Weijkamp (secretariaat en redactie) en Hans Billekens (penningmeester) unaniem gekozen tot dagelijks bestuur voor een volgende (3^e) periode van 4 jaar.

Wat doen zij zoal?

Rondom Koningsdag zijn ze alle drie in het openbare publieke terrein actief geweest om IVN Natuureducatie als afdeling Maasduinen te promoten.

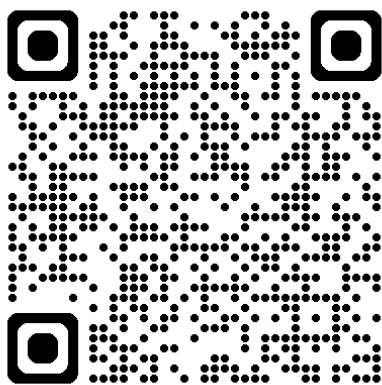
De vrijdag voor Koningsdag is Ton geraagd om naar het Stadhuis in Venlo te komen met zijn vrouw Jeanne. Daar aangekomen bleek hij één van de 27 uitverkorenen te zijn, die vanwege hun inzet in aanmerking komen voor een koninklijke decoratie.

[Lintjesregen 2025: 27 personen gedecoreerd in gemeente Venlo | Nu Venlo](#)

Op Koningsdag zelf stonden Hans en het team van 'Natuur in de stad' met een kraam op de Koningsmarkt met het uitdelen van flyers en verkoop van plantjes uit de eigen Vlindertuin.

En Annet was op de achtergrond druk doende met de aanvraag voor het Bijzondere momenten Fonds bij haar werkgever de Koninklijke postNL, voor een vereniging die wel een steuntje in de rug kan gebruiken. Uit de vele aanvragen hebben 150 postNL'ers een cheque ter waarde van 250 euro mogen ontvangen. Deze cheque gaat naar IVN afdeling Maasduinen voor het beheer van de Natuurspeelplaats Smokkelpad, waarvan Ton kartrekken is. [Smokkelpad scharrelkids - Maasduinen](#)

ivn natuur
educatie
Maasduinen

<https://www.linkedin.com/in/ivn-maasduinen-204b7088/recent-activity/all/>

Via LinkedIn worden evenementen gedeeld met IVN werknemers en vrijwilligers, bedrijven en ondernemers die serieus doende zijn met maatschappelijk werk in en met de natuur.

We trekken geregeld veel kijkers vanwege onze werkzaamheden in de Maasduinen. Daarmee zijn we landelijk bekend om onze inzet en unieke evenementen.

[Slechtuolk Venlo - Slechtuolk Live Stream Nestkast - Sint-Martinusbasiliek te Venlo](#)

Veel van onze evenementen gaan in samenwerking met scholen en andere verenigingen.

Waarvoor onze dank!

IVN natuureducatie en een Veilige werkomgeving

Als IVN afdeling heeft het zo zijn voordelen om bij een groter geheel te horen. Zoals bij IVN Limburg met een kantoor in het park Groenhuis in Roermond.

[IVN Limburg beroepsorganisatie - Limburg](#)

Hierdoor kunnen we inkoopkrachten bundelen en kon Ton vele IVN leden van een nieuwe groene IVN jas voorzien tegen een lage prijs, slechts €15,- per stuk. Omdat wij als IVN afdeling monitoren, zijn we hierdoor duidelijk zichtbaar en herkenbaar voor onze omgeving.

Omdat wij als IVN afdeling naast het monitoren ook met minderjarigen samenwerken, zijn we verplicht een protocol te volgen dat heet 'In Veilige Handsen'.

[In Veilige handsen bij IVN - IVN](#)

Dan is het heel fijn om als afdeling onderdeel te zijn van een landelijke organisatie met beroepskrachten die al het voorwerk doen.

Voor dit komende jaar heeft Annet de werkgroepen gevraagd om namen aan te leveren van IVN leden die met minderjarigen werken in opdracht van IVN.

En tot mijn verbazing zijn er veel aanvragen ingediend bij het landelijk service desk;

- **Ton Wetjens ; natuurspeelplaats Smokkelpad**
- **Henny Martens ; activiteiten coördinator**
- Hans Billekens ; dagelijks bestuurslid
- Marc Vergeldt ; algemeen bestuurslid
- **Jose Wennekers ; werkgroep leider Jeugd**
- Marga Geelen ; hulpkracht
- Wiel Ceron ; hulpkracht
- Truus Verbeek ; hulpkracht
- Marielle Blaisse ; hulpkracht
- Els Wilmer ; hulpkracht
- **Rob Janse ; werkgroep leider Natuurbeheer ondersteunend bij jeugdactiviteiten**
- David Bohmert ; hulpkracht
- Mar Baijens ; hulpkracht
- Willem Nanning ; hulpkracht

Hartelijk dank voor jullie inzet!

Want de jeugd is de toekomst!

Update IVN Webcams

Wat valt er al te zien op onze webcams:

<https://www.youtube.com/@iunmaasduinen/streams>

en

<https://www.slechtvalkuenlo.nl>

Er hebben dit voorjaar al meer dan 9000 mensen genoten van de live beelden en enkele videoclips op ons YouTube kanaal. Er zijn 315 trouwe kijkers die regelmatig inloggen om de beelden te checken. 25% van de kijkers komt uit het buitenland. De beelden van de Steenuil worden het meest gevolgd.

Het koppeltje Torenuil van vorig jaar is weer aanwezig, maar er was eerst weer strijd om de nestkast. Vorig jaar streden 2 mannetjes met elkaar om de gunsten van het wijfje, Op 27 april gingen 2 vrouwtjes met elkaar in de clinch.

Tussen 3 mei en 12 mei heeft het vrouwtje 5 eieren gelegd, die nu bebroed worden

De Steenuil heeft 2 eitjes gelegd en is aan het broeden. Daarvan is een ei op 15 mei uitgekomen. Het 2^e ei nog niet uit en zal waarschijnlijk ook niet meer uitkomen, want daarvoor is inmiddels te veel tijd verstreken. Het kuiken groeit als kool.

Bij de Kerkuilen zijn er inmiddels 3 eieren, die zijn gelegd tussen 12 en 18 mei en er wordt volop gebroed!

Bij de Slechtvalken op de toren van de Sint-Martinusbasiliek in Venlo zijn de 4 pullen flink gegroeid en inmiddels ook al geringd. Ze verblijven vaak op het buitenste rooster en zijn in afwachting van nieuwe prooi aanvoer.

Bij de Koolmees waren er zeven eitjes gelegd, waarvan er vijf zijn uitgekomen. De jonkies zijn op 8 mei uitgevlogen. Het was op het laatst nogal spannend of dat nog ging lukken, want er kwam een tijd lang maar een ouder vogel voeren. Tegen het einde was de andere ouder vogel ook weer te zien, maar die bleek nogal gehavend te zijn. Misschien een meningsverschil gehad met een Sperwer?

Verder bestaat er nog de mogelijkheid om over deze beelden te chatten.

Link naar de chat: <https://iunmaasduinenwebcams.nl/>

Archeofyten

[Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online](#)

De verscheidenheid aan inheemse planten in Nederland is groot, maar wist je dat een deel van deze planten eigenlijk niet inheems is? Het gaat hier om de zogenaamde archeofyten.

Planten die lang geleden, voor 1492, door menselijk toedoen in ons land zijn gekomen worden archeofyten genoemd. Deze groep wordt, in tegenstelling tot de neofyten (planten die na 1492 zijn geïntroduceerd en verwilderd), tot de inheemse flora gerekend. Ze maken al zo lang deel uit van het landschap dat ze er gewoon bijhoren.

De Romeinen hebben in hun tijd veel planten met zich meegebracht tijdens hun veroveringen door Europa heen. Ze dienden als voedsel of medicijn voor de troepen en zijn na de val van het grote rijk gewoon gebleven. Zo plantten zij bijvoorbeeld vaak [Zevenblad](#) (*Aegopodium podagraria*) langs hun routes als extra voedselvoorziening voor de legers die onderweg waren. Ook de [Tamme kastanje](#) (*Castanea sativa*) en de [Kleine maagdenpalm](#) (*Vinca minor*) hebben we aan de Romeinen te danken. Laatst genoemde was een heilige plant voor hen die symbool stond voor onsterfelijkheid.

Ook de opkomst van de akkerbouw heeft voor veel nieuwe soorten gezorgd, die daarvoor niet in het Nederlands landschap voorkwamen. [Bolderik](#) (*Agrostemma githago*), [Wilde haver](#) (*Avena fatua*) en de [Smalle weegbree](#) (*Plantago lanceolata*) zijn hier enkele voorbeelden van. Deze planten zijn hier inmiddels zo goed ingeburgerd dat ze er helemaal bij horen en ze verdienen dan ook dezelfde bescherming en aandacht die we aan de rest geven.

Persoonlijke favoriet onder de archeofyten is voor mij toch wel echt [de Heemst](#) (*Althaea officinalis*). Deze is reeds lange tijd ingeburgerd in Nederland en inmiddels, net als vele inheemse soorten, op de rode lijst beland. Over de Heemst is veel te vinden in de geschiedenis. Heemst werd beschouwd als toverplant en was een zogenaamde 'allesgenezer', een zalfje van de wortel gemaakt zou je handen vuurvast maken. In oude bronnen vinden we het gebruik van heemst terug in zowel Egypte, het oude Griekenland, als Mesopotamië. Geen wonder dat ook deze zijn weg met de mensen naar het Noorden vond tijdens de vele migraties en veroveringen. De plant was erg geliefd.

Archeofyten vertellen verhalen en niet alleen plantenverhalen; ze vertellen over onze geschiedenis. De reizen die we als mensheid hebben gemaakt en de ontwikkelingen die we hebben doorgemaakt. Volg de reis van deze planten terug in de tijd en je doorloopt interessante stukken van onze geschiedenis. Zo leer je niet alleen de plant, maar ook je eigen wortels beter kennen.

Tekst en foto door Cornelis Jan Cuperus, 15 juni 2019,

De meest inheemse bomen zijn de berk, de wilg en de beuk. Met als 2^e groeilaag de hulst en de haagbeuk.. Dit zijn lichtzoekers en echte pioniers en trekken daarmee de meeste insecten aan. De hulst heeft heel laat in de herfst volop bessen en is daarmee de beste leverancier van wintervoedsel voor de vogels om deze koude periode te kunnen overwinteren.

Knotwilgen zijn al een heel oud dorpsbeeld in Nederland. Hier en daar zie je ze nog langs rivieren, beken en sloten staan.

Studieproject door WERKGROEP Biodiversiteit' en Groene Bondgenoten', Annet Weijkamp

Tekening: Ger Cremers

The image shows a computer screen displaying a Zoom webinar. At the top left, there is a logo for 'SoortenKijker' featuring a stylized flower with petals labeled A, B, C, D, and E. The browser address bar shows the URL: <https://app.zoom.us/jc/85607530312/join?pwd=5X>. The Zoom interface includes a video feed of a host, a chat window, and a slide titled 'groene bondgenoten' with the tagline 'kennis • contacten • lokale impact'. The slide also features a photograph of a lush green field. The bottom of the screen displays the Zoom Communications copyright notice: '© 2025 Zoom Communications, Inc. Alle rechten voorbehouden'.

SoortenKijker

Webinar SoortenKijker

Postdeelnemer - Zoom

<https://app.zoom.us/jc/85607530312/join?pwd=5X>

We

De host neemt deel

Welkom! We begi

groene bondgenoten
kennis • contacten • lokale impact

© 2025 Zoom Communications, Inc. Alle rechten voorbehouden

ivn natuur
educatie
Maasduinen

WEBinar op 7 mei over de SoortenKijker

140 deelnemers aan een landelijk webinar over een landelijk thema; biodiversiteit.

IVN maakt deel uit van de Groene Bondgenoten als Verteller en Teller. Om een indruk te geven over de huidige situatie in de natuur krijgen we een film te zien over het Shifting Baseline Syndroom. Als je met vier generaties gaat praten over de natuur en zijn soorten, krijg je verschillende verhalen. Toen was er weinig bekend, maar er waren vele soorten. Ze waren er gewoon en dus werd er weinig aandacht aan besteed. Nu is er een data fabriek genaamd waarneming.nl waarin veel bekend is, maar er zijn steeds minder soorten en aantallen te tellen. Zoals de zalmvisserij aan de Maas. Deze is verdwenen en deze komt nu uit een supermarkt (import van kwekers). Veel natuurlijke rijkdom is verdwenen.

Wat kunnen wij als IVN doen om niet in een negatieve spiraal te verdwijnen? Mensen vertellen over de natuur en zijn soorten! Ze meenemen in een andere echte wereld en laten verwonderen over wat er allemaal te zien is. Laat ze kijken en lezen over de natuur en stimuleer ze om mee te doen met tellen als burgerwetenschapper.

[De Verwonderaars – Een ode aan de burgerwetenschapper](#)

Maak er een echte Game van met hulp van amateur tellers, experts en Obsidentify. De boeken komen later wel. En wat je vooral NIET moet doen is nieuwe deelnemers volpompen met informatie. Laat ze verwonderen, laat ze deelnemen en laat ze deelnemen aan deze Game van soorten tellen. Het is een enorm landelijk platform van verwonderaars waarin je je begeeft.

[Nieuws - SoortenNL](#)

[De SoortenKijker](#) is gratis te gebruiken en laat zien hoe het staat met de zogenoemde Basiskwaliteit Natuur in een straal van 1,5 kilometer rond jouw locatie. Op basis van waarnemingen door duizenden vrijwilligers geeft de app een beoordeling van A (goed) tot E (slecht). Zo kun je ontdekken of de natuur in jouw buurt gezond is, of dat er actie nodig is om soorten te behouden of terug te brengen.

“Eindelijk is het voor iedereen mogelijk om eenvoudig zicht te krijgen op de natuurkwaliteit in de eigen leefomgeving,” aldus projectleider Frank Velthuisen. De app is ontwikkeld samen met Waarneming.nl en maakt gebruik van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

IVN Excursie Tiengemeten.

Op zaterdag 19 april zijn 5 leden van de vogelwerkgroep, Ron Keijers, Martijn Verheijen, Gerard Roes, Leugène Faasen en ik, op excursie geweest naar het eiland Tiengemeten.

Tiengemeten is een eiland in het Haringuliet dat ontstaan is uit een zandplaat. Rond 1700 werden er de eerste gedeelten ingepolderd. Dit werd later uitgebreid en zo ontstond het huidige eiland van circa 7 bij 2 km. Door de jaren heen waren de polders in gebruik als boerenland. Sinds 1997 wordt het door Natuurmonumenten beheerd als natuurgebied. Daarvoor werd het gedeelte "Weelde" onder water gezet door de polder niet meer te bemalen en bij het gedeelte wat nu "Wildernis" heet werd de dijk doorbroken zodat de getijden in het Haringuliet er een rol kunnen spelen.

'sMorgens aangekomen bij de veerpont in Zuid-Beijerland werden we meteen aangesproken door een excursieleider van www.birdingholland.nl, een organisatie die kleinschalige vogelexcursies en -reizen verzorgd, met de vraag euro betalen voor iets wat we zelf ook kunnen, lijkt mij een beetje te veel van het goede... Eenmaal op het veerpont zagen we een IJsvogel. Stipt om 10 uur was de overvaart, die circa 10 minuten duurde. Vanaf de veerpont startten we onze wandeling in het gedeelte dat "Weelde" wordt genoemd. Als eerste werd de Cetti's Zanger gehoord. Een soort vogel die de laatste jaren flink in aantal is toegenomen in natte gebieden in het westen van Nederland. Gerard kon meteen een Kleine Karekiet op de plaat zetten. Deze soort had ik toch echt wel meer verwacht in het riet op het eiland, maar het bleek achteraf het enige exemplaar dat we hebben waargenomen.

Dit in tegenstelling tot de Rietzanger, die er (zo leek het) om iedere 20 meter wel een zat te zingen.

In een kale boom aan de andere kant van het eiland zagen we een juveniele Zeearend zitten. Vanuit ons standpunt leek het of enkele mensen die op een uitkijkheuvel stonden, vlakbij de boom moesten zijn waar deze Zeearend in zat. Maar dit bleek, toen we later ter plekke kwamen toch gezichtsbedrog. Op het natte gedeelte van Weelde zaten eenden soorten zoals Wilde eend, Tafeleend, Kuifeend, Slobeend, Winter- en Zomertaling en ook nog enkele Middelste Zaagbekken.

Verder zagen we
Gauwe Gans,
Canadese Gans,
Brandgans en
Knobbelzwaan.

Blauwe Reiger, Grote
Zilverreiger en
Lepelaar.

Geregeld lieten zich beide geslachten Bruine Kiekendief zien.

Bij de weilanden aan de oostkant was een grote sprong reeën te zien.

Verder uraatsporen van een bever die zich gewaagd had aan een populier met een diameter van minstens een meter. Na het nuttigen van enkele boterhammen werd de wandeling voortgezet. Aan de zuidkant van het eiland konden we via een uitkijktoren in een wetland kijken waar zich verschillende soorten steltlopers ophielden.

Enkele Kemphanen, Grutto, Tureluur en Watersnip werden gezien.

Ook liepen hier enkele geringde Brandganzen en Bergeenden rond. Bij thuiskomst heeft Ron de ringnummers van de Brandganzen nagetrokken en kwam hij erachter dat die Brandganzen op 02-07-2021 geringd werden in Den Bommel, wat aan de overkant van het Haringuliet op Goerree Overflakkee ligt.

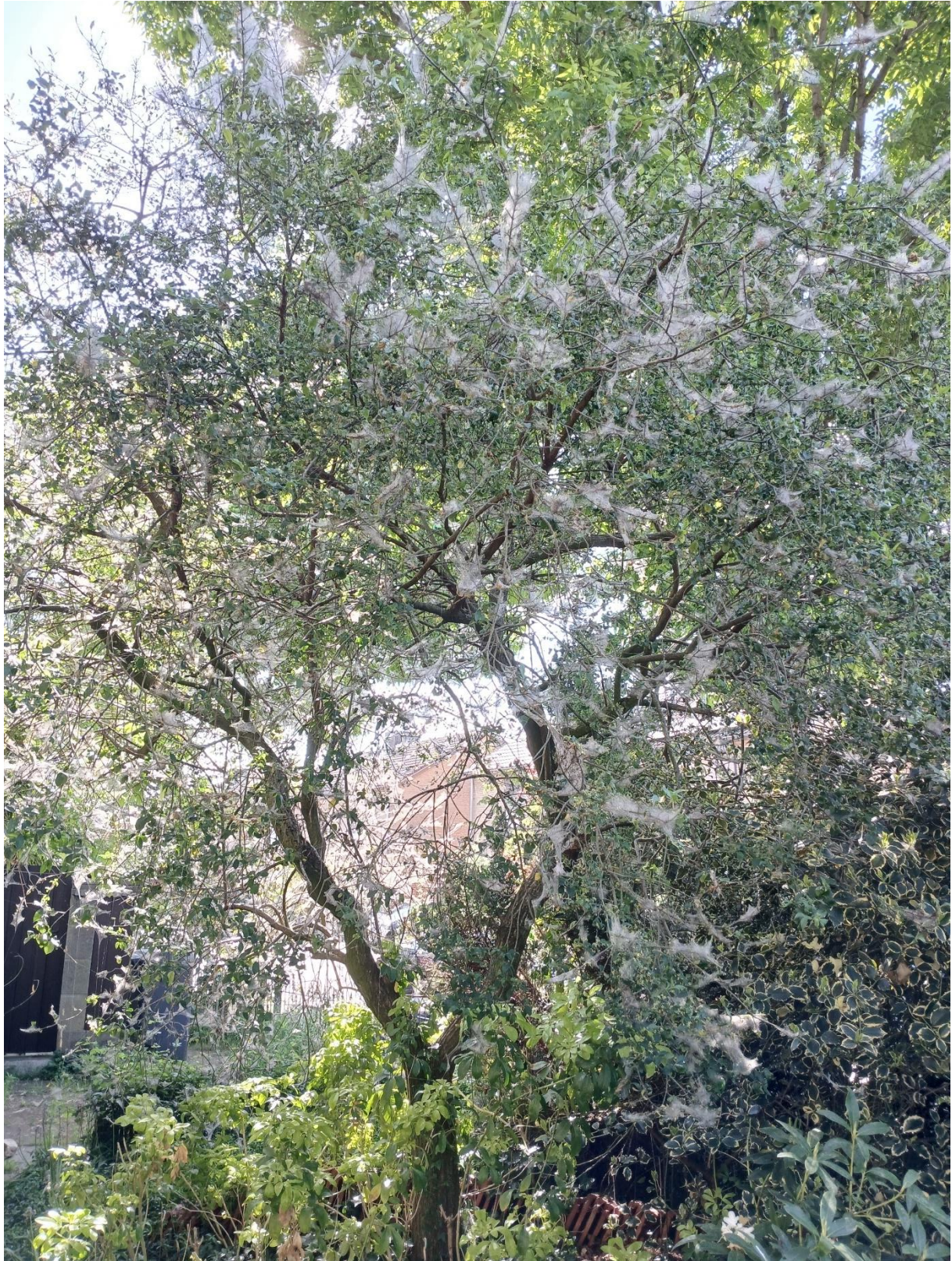
Verder tijdens de wandeling hoorden we nog roepende Roerdompen, kwam er een Beflijster overvliegen en zagen we nog een paar Boomvalken.

Zo langzamerhand kwamen we in het gedeelte van Tiengemeten dat de Wildernis wordt genoemd. Dit gebied is minder toegankelijk dan het stuk waar we begonnen, n.l. Weelde. Weelde is meer begroeid met riet en lage wilgen en je kunt er helemaal omheen lopen. Wildernis is eigenlijk alleen maar vanaf de noordkant te bekijken. Er loopt een pad naar het westen, wat dus inhoudt dat je dezelfde weg weer terug moet. Het gebied wordt begraaasd door schotse hooglanders en is dan ook veel meer open gebied. Verschillende Bruine Kiekendieven waren hier aan het foerageren. We hoopten hier nog een of meerdere Zeearenden of een Visarend te zien. Maar die hadden er geen zin in.....

Omdat het alweer 15.30u was ondertussen, besloten we weer langzaam richting de veerhaven te kuieren. We scoorden nog een Visdief en een Nachtegaal voor op de streeplijst. Om 17.10u was het weer in de "haven" van Tiengemeten en voeren we weer terug richting auto. Al met al vond ik het een zeer geslaagde dag met 80 waargenomen vogelsoorten!!

Tekst: Theo Lommen

Foto's: Rietzanger en Tureluur Ron Keijers, Bruine Kiekendief en Boomvalk Gerard Roes, Brandgans, Lepelaar en Reeën Theo Lommen

6 mei – rupsenoase in de voortuin van Bob in het dorp Lomm

Natuurlijke schuilkelders

In het voorjaar en de zomer zijn er veel dieren die natuur nodig hebben als broedgelegenheid. Ze maken holen en nesten en krijgen er jongen. Het is natuurlijk voor ons mensen niet altijd zichtbaar, maar het is wel noodzakelijk voor het voortbestaan van de dieren om deze schuilplaatsen met rust te laten. Zo worden (waar mogelijk) wegen geblokkeerd tegen gemotoriseerd verkeer.

Wat hebben wij mensen met dieren overeen? In tijden van oorlog werden onze huizen platgebrand en gebombardeerd. Om veilig te blijven gingen (en gaan) mensen de natuur in om schuilkelders te maken. In de winter van 1944 zijn een aantal families uit Lomm de vuurlinie ontsnapt door schuilkelders te maken in het gebied van de Ravenvennen op de steilrand achter het huidige Spikweien. Ze hebben daar de hongerwinter overleefd met medewerking van de boeren uit het Hanik. Deze schuilkelders zijn nog steeds in het landschap te zien voor wie er oog voor heeft. Zoals Jo Stoel (voormalig Juf in Lomm). Afgelopen jaren zijn er ook vluchtelingen gespot die kampeerden in de Maasduinen. Op de vlucht voor oorlog en geweld zoeken ze veiligheid in de natuur.

Daarom willen we de natuur ook behouden en moet deze veilig blijven voor zowel mensen als dieren. Dat kunnen we doen door de wegen (waar mogelijk) te blokkeren voor gemotoriseerd verkeer gedurende het broedseizoen en oude karresporen open te laten voor dieren die op zoek gaan naar voedsel of zonnewarmte (hagedissen). Door vergrijzing worden deze verhalen vergeten en komt er steeds minder hulp om deze natuurgebieden te beheren.

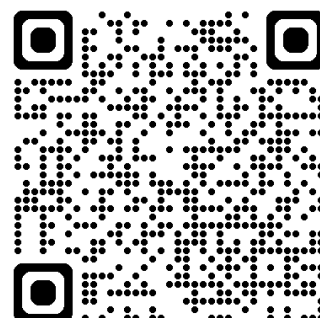
Daarom ben ik bij Bob (Archeoloog) op bezoek gegaan om met hem te praten over 'vergeten schuilkelders'. Er blijken oude karresporen te zijn die van de kerk in Lomm naar 't Hanik gaan. Waar vluchtelingen gingen kerken. En van de Ravenvennen naar het Vreewater, waarlangs mensen liepen op zoek naar voedsel. Het is een mooi stukje vergeten natuur verloren in de tijd met veel hulst. Je waant je heel even in het Buitenland.

[Verhalenbundel Lomm 75 jaar bevestigd –](#) (Hfst 9. Blz 16-17)

Tegenwoordig is het gebied een libellenreservaat [Ravenvennen - Het Limburgs Landschap](#). Maar helaas worden ook de libellen bedreigd door verzuring van het water (uitlaatgassen) en verdroging van de voortplantingspoelen door klimaatverandering. Waardoor minder eitjes uitkomen.

<https://youtu.be/yRD3rz3n3zs?si=JFmAOhw6kc0JN4O8>

Film: Rein Weinands
Tekst: Annet Weijkamp

Korstmossen als indicator van stikstofuitstoot

Gele korstmos

© Pixabay

Gele korstmossen op bomen zijn een goede graadmeter voor stikstofuitstoot. Dat schrijft Floristisch Onderzoek Nederland (FLORON) in [Nature Today](#).

Vervuilde gebieden waar veel stikstof wordt uitgestoten door landbouw, autoverkeer of industrie, zijn te herkennen aan de massale groei van gele korstmossen op vrijstaande bomen. Gevoelige soorten, zoals eikenmos en baardmossen, zijn daar juist afwezig.

Pionier

Korstmossen zijn een symbiose van een schimmel en een alg. De schimmel beschermt de alg, die op zijn beurt voedingsstoffen deelt met de schimmel. Die samenwerking is zo sterk dat ze bijna niet van elkaar te onderscheiden zijn.

In Nederland komen 800 soorten korstmossen voor, in allerlei kleuren. Ze groeien heel langzaam, soms niet meer dan 0,1 mm per jaar. Het korstmos is vaak een pionier in het gebied, de eerste plant die ergens groeit. Het mos is bijvoorbeeld te vinden op boomstammen, op de grond, op straatstenen of oude gevels.

Vervuiling

Korstmossen hebben geen wortels. Ze nemen voedingsstoffen op met hun hele oppervlak. Vervuiling in de lucht bepaalt daarom sterk of het ergens kan groeien. Korstmossen hebben vooral last van ammoniak, omdat dat de zuurgraad verandert. Stikstof doet de gele korstmos juist wel goed. Daarmee werkt het mos als een indicator dat een gebied met stikstof vervuild is.